

Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej

Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej (ZGWŻ) – polski judaistyczny związek wyznaniowy skupiający gminy wyznaniowe żydowskie, liczący 1594 wiernych w 2022^[1]. Jest drugą co do liczebności organizacją żydowską w Polsce.

Historia związku

Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP działa w oparciu o ustawę z dnia 20 lutego 1997 o stosunku Państwa do gmin wyznaniowych żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej^[2]. Zarejestrowany został jednak już w 1993 jako kontynuacja *Związku Religijnego Wyznania Mojżeszowego*, powstałego na ogólnopolskim zjeździe kongregacji w dniach 9 i 10 sierpnia 1949 roku^[3]. 19 listopada 1991 roku na zjeździe *Związku Religijnego Wyznania Mojżeszowego* przekształcono go w *Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich*^[4].

W okresie II Rzeczypospolitej na terenie byłego zaboru pruskiego żydowski związek wyznaniowy działał na podstawie tytułu II ustawy z 23 lipca 1847 r. „o stosunkach do Żydów” (*Zbiór ustaw pruskich* Nr 30)^[5]. Następnie podstawą do działania było rozporządzenie Prezydenta RP z 14 października 1927 o uporządkowaniu stanu prawnego organizacji gmin wyznaniowych żydowskich na obszarze RP z wyjątkiem województwa śląskiego^[6]. W II Rzeczypospolitej w roku 1931 Żydowski Związek Wyznaniowy zrzeszał 3 113 900 osób i był czwartym co do wielkości związkiem wyznaniowym^[7]. W 1961 roku *Związek Religijny Wyznania Mojżeszowego* uzyskał wpis do Rejestru Stowarzyszeń i Związków Wyznaniowych prowadzonego przez Urząd do Spraw Wyznań na podstawie Statutu z dnia 19 czerwca 1961 roku^[4].

Cele i działalność związku

Celami działalności związku są organizowanie żydowskiego życia społecznego i religijnego w Polsce, a także opieka nad gminami żydowskimi, utrzymywanie synagog i domów modlitwy oraz cmentarzy. Związek wydaje corocznie *Almanach Żydowski*. Największa z gmin związku znajduje się w Warszawie i liczy ponad pięciuset członków. Kolejne we Wrocławiu (ok. 300 członków), Łodzi (ok. 250 członków) i Krakowie (ok. 160 członków). Dla osób nieposiadających żydowskiej matki ZGWŻ prowadzi kursy przygotowujące do konwersji na judaizm.

18 czerwca 2008 ZGWŻ i Telewizja Polska zawarły porozumienie w sprawie emisji programów dotyczących życia społeczności żydowskiej w Polsce w telewizji publicznej. Będą to audycje religijno-moralne, religijno-społeczne, kulturalne i nabożeństwa Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich (głównie obchody święta Purim).

Struktura organizacyjna